

*Анастасія Кузь,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 231 Соціальна робота,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

*Науковий керівник: Галина Олійник,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН ТЕХНОЛОГІЙ У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку нашого суспільства відбуваються суттєві зміни в соціокультурних реаліях, зумовлені впровадженням нових інформаційних технологій у суспільне життя. Нові інформаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного світу, вони значною мірою впливають на подальший економічний та суспільний розвиток людства. Це обумовлює необхідність всебічного вивчення надсучасних інформаційних технологій, комунікації, осмислення трансформаційних процесів, що відбуваються в системі комунікацій. Тому й діяльність соціальних працівників також пов'язана із необхідністю використовувати у своїй роботі візуалізованих засобів представлення інформації в електронній формі.

Соціальна робота, за своєю суттю, є гнучкою професією. Репертуар її форм, методів та технологій постійно оновлюється. Розвиток ідей інформаційного суспільства та відповідних інформаційних засобів також зумовив осучаснення практики соціальної роботи.

Характеризуючи напрями використання онлайн технологій у соціальній роботі та визначаючи їх переваги та обмеження, наша бакалаврська робота побудована на вивченні зарубіжного досвіду та рефлексії участі в проекті «Покращення ВІЛ-послуг для представників груп найвищого ризику в Україні», у межах якого впроваджувались інтервенції в чотирьох організаціях, де надають соціальні послуги. У рамках цієї роботи он-лайн технології розумілись як сукупність методів та інструментів, що є доступними під час підключення до мережі Інтернет, і

за допомогою яких здійснюється отримання, зберігання, обробка та передача інформації між користувачами мережі Інтернет в режимі реального часу [2].

Метою публікації є: дослідити використання онлайн технологій у практичній діяльності соціального працівника

Виклад основного матеріалу. У сучасній зарубіжній літературі із соціальної роботи питання використання онлайн технологій активно обговорюється упродовж останніх двадцяти років. Якщо ще на початку 2000-х науковці дискутували щодо острахів соціальних працівників стосовно застосування нових інформаційно-комп'ютерних технологій та онлайн технологій для управлінських та моніторингових цілей, то в працях науковців 2015-2023 років мова ведеться про онлайн соціальну роботу [3], інтервенції соціальної роботи, засновані на нових інформаційних технологіях, телесоціальну роботу, цифрове психосоціальне консультування.

Така робота спрямована на те, щоб:

- 1) проведення профілактичної роботи серед молоді, наприклад, для запобігання захворюванням, що передаються статевим шляхом, формування здорових звичок;
- 2) надання дистанційні консультаційні послуги тим, кому незручно в силу різних причин, зокрема, фізичних обмежень, далеких відстаней, потрапити на особисту зустріч до соціального працівника;
- 3) проведення тренінгів, вебінарів та інших навчальних заходів;
- 4) здійснення досліджень (онлайн опитування клієнтів, представників цільових груп, оперативні дослідження);
- 5) реалізація програми адвокації, захисту прав конкретних людей або цільових груп.

В Україні використання нових інформаційних технологій у соціальних службах або ж для потреб соціальної роботи є предметом нечисленних публікацій [1].

Фахівці визначають використання онлайн технологій для профілактики соціально негативних явищ як сучасний та доцільний інструмент. Такі тенденції зумовлені насамперед особливостями аудиторії Інтернет-простору, яка складається переважно з молоді [1]. Найпоширенішими онлайн технологіями для заохочення Інтернет користувачів до здорового способу життя та профілактики соціально

негативних явищ, є веб-сайти, соціальні медіа (соціальні мережі, мікроблоги, блоги, відеохостінги, інтерактивні онлайн платформи), рідше використовуються розсилки електронною поштою.

До переваг онлайн технологій, які використовують для профілактичної соціальної роботи, можна віднести таке:

- 1) економічна вигідність;
- 2) одночасне охоплення великої аудиторії користувачів;
- 3) швидке розповсюдження інформації;
- 4) підтримання двостороннього діалогу з цільовою аудиторією.

З-поміж обмежень онлайн технологій можна виокремити:

- 1) значну кількість часу для підтримки життєдіяльності ресурсів;
- 2) неможливість зміни поведінки лише через надання інформації;
- 3) складність використання одного ресурсу для різних цільових аудиторій.

До переваг онлайн технологій у консультуванні належать:

- 1) доступність;
- 2) можливість надання послуг особам, що не є клієнтами організації;
- 3) можливість залучення нових клієнтів до організації;
- 4) комфортність для клієнта внаслідок віддаленості консультанта;
- 5) анонімність.

До обмежень онлайн технологій у консультуванні належать: необхідність постійно бути присутнім онлайн; складність залучення клієнта до очних консультацій у фахівця; складність у відстеженні реакції клієнта; незручність уточнення деталей ситуації клієнта.

Онлайн технології змінюють традиційну практику соціальної роботи, систему взаємодії із клієнтами та цільовими групами. Водночас посилення використання онлайн технологій у практиці соціальної роботи породжує низку етичних питань щодо стосунків між фахівцями та клієнтами, професійних меж, забезпечення конфіденційності інформації тощо. Дехто навіть стверджує, що соціальні мережі зумовлюють новий етичний простір у соціальній роботі та нову соціальну нерівність.

Поява нових практик соціальної роботи, які ґрунтуються на онлайн технологіях, та етичних дилем із цим пов'язаних вимагають від навчальних закладів, які готують соціальних працівників, впровадження у навчальних процес курсів та тем, які забезпечать студентів знаннями та

навичками для надання соціальних послуг в умовах інформаційного суспільства.

Висновки. Отже, таким чином, онлайн технології змінюють практику соціальної роботи. Вони слугують не тільки управлінським задачам та виступають доповненням до традиційних методів роботи, а й формують принципово нові форми профілактичної, консультативної та представницької роботи. Це породжує не тільки технологічні, а й етичні питання, а також ставить нові завдання перед навчальними закладами, які готують соціальних працівників та існуючих соціальних служб державного та не державного зразків, в яких здійснюється практична соціальна робота.

Список використаних джерел:

1. Вахула Б. Я. Соціальні інтернет-мережі, їхні функції та роль у формуванні громадянського суспільства. *Вісник Львівського університету*. Львів, 2012. Вип. 6. С. 311–319.

2. Державне управління: теорія і практика / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. К. : Юрінком-Інтер, 1998. 432 с.

3. Єрмоленко С. Я. Словник слів іншомовного походження: тлумачення, освіта слів і слововживання. Видавництво: Фоліо Рік : 2006. 623 с.

*Михайло Липчей,
здобувач третього рівня вищої освіти,
педагогічного факультету,
Мукачівський державний університет*

*Науковий керівник: Василь Кобаль,
кандидат педагогічних наук, професор кафедри
педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту
Мукачівський державний університет*

**НАУКОВЕ ПІДГРУНТЯ ФОРМУВАННЯ ПРАКСЕОЛОГІЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЛІСОВОГО
ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ДУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ В
ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**